

Wyrażenia regularne i filtry tekstowe

Witold Paluszyński
witold.paluszynski@pwr.edu.pl
<http://kcir.pwr.edu.pl/~witold/>

Copyright © 1995–2010 Witold Paluszyński
All rights reserved.

Niniejszy dokument zawiera materiały do wykładu na temat wyrażeń regularnych i opartych na nich filtrów do przetwarzania danych tekstowych: `grep`, `sed`, `awk`, itp. Jest on udostępniony pod warunkiem wykorzystania wyłącznie do własnych, prywatnych potrzeb i może być kopiowany wyłącznie w całości, razem z niniejszą stroną tytułową.

Manipulacje na stringach — `cut` i `expr`

Wycinanie fragmentów stringów możemy osiągnąć programem `cut`

```
fraza="A mnie jest szkoda lata."
echo $fraza | cut -c3-18      # znaki od 3 do 18
echo $fraza | cut -d" " -f3,4 # trzecie i czwarte słowo
pierwsze_dwa='echo $fraza | cut -d" " -f1-2 '
```

Poznany już program `expr` posiada operator `:` wykonujący dopasowanie wyrażeń regularnych. Traktuje on drugi argument jako wyrażenie regularne i dopasowuje go do pierwszego argumentu. W najprostszym przypadku `expr` zwraca liczbę dopasowanych znaków.

```
pierwsze_trzy='echo $fraza | cut -d" " -f1-3 '
dlugosc_trzy='expr "$pierwsze_trzy" : '.*''
od_czwartego='expr $dlugosc_trzy + 2'
reszta='echo $fraza | cut -c${od_czwartego}-'
nowa_fraza=${pierwsze_dwa} nie "${reszta}
echo $nowa_fraza
==> A mnie nie szkoda lata.
```

Jeśli wyrażenie regularne dane jako drugi argument zawiera operatory `\(...\)` to wynikiem działania operatora dopasowania jest dopasowany string.

```
fraza="Ostateczna ocena: bardzo dobra"
jaka_ocena='expr "$fraza" : '.*ocena.*: \(.*\)$('
```

Możemy również sprawdzić tylko czy nastąpiło dopasowanie testując status.

```
if expr "$imie" : '.*[aA]$(' > /dev/null
then
    echo Otrzymała Pani ocene: $jaka_ocena
else
    echo Otrzymałaś ocene: $jaka_ocena
fi
```

Wyrażenia regularne (1): podstawy

Jednoznakowe wyrażenia regularne:

<code>.</code>	—	kropka pasuje do każdego znaku, dokładnie jednego
<code>[abcdA-Z]</code>	—	ciąg znaków w nawiasach kwadratowych pasuje do każdego znaku z wymienionych, albo należącego do przedziału
<code>[^a-zA-Z0-9]</code>	—	strzałka na początku w nawiasie kwadratowym oznacza dopełnienie, tu znak niealfanumeryczny
dowolny znak niespecjalny	—	pasuje wyłącznie do samego siebie

Powtórzenia:

<code>d₁d₂...d_n</code>	—	ciąg wyrażeń dopasowuje się do ciągu znaków jeśli każde wyrażenie dopasowuje się do podciągu w sekwencji
<code>d*</code>	—	gwiazdka następująca za jednoznakowym wyrażeniem regularnym <i>d</i> oznacza powtórzenie dopasowania do dowolnej długości (również zerowej) ciągu znaków; każdy znak jest oddzielnie dopasowywany do wyrażenia <i>d</i>

„Kotwice”:

<code>^</code>	—	pasuje do zerowego ciągu znaków, ale tylko na początku ciągu
<code>\$</code>	—	analogicznie pasuje tylko na końcu łańcucha znaków

Wyrażenia regularne (2): proste przykłady

<code>[0-9]</code>	pasuje do pojedynczej cyfry (jak również dowolnego stringa, który taką zawiera)
<code>[0-9]*</code>	pasuje do dowolnego ciągu cyfr, w tym również pustego stringa
<code>[1-9][0-9]*</code>	pasuje do dowolnego niepustego ciągu cyfr, bez wiodącego zera
<code>[A-Z][a-z]*</code>	pasuje do napisu znakowego zaczynającego się od dużej litery nie pasuje do napisu bez dużych liter ale pasuje do napisu z więcej niż jedną dużą literą na początku!! również pasuje do dowolnego zapisu z dużymi literami na końcu!!
<code>^[A-Z][a-z]*\$</code>	pasuje do dowolnego ciągu małych liter, również pustego, zaczynającego się od jednej dużej litery, i niczego! innego
<code>^[A-Z]\${a-z}*[a-z]*</code>	niepoprawne wyrażenie regularne
<code>[a-z]*[a-z]*</code>	pasuje do dwóch dowolnych ciągów liter rozdzielonych spacją w tym również pasuje do dowolnego ciągu dowolnych znaków zawierającego spację

Szybki test: do czego dopasowują się następujące wyrażenia?

```
[A-Z][a-z][a-z]*[ ][ ][A-Z][a-z][a-z]*
[_a-z][_a-z0-9]*
0[1-9][0-9]-[1-9][0-9][0-9]-[0-9][0-9][0-9][0-9]
```

```
grep money *
cat * | grep money
grep -n Count *.ch]
grep '^From' $MAIL | grep -v 'From szef'
grep -i kowalski spis.telef
ls -l | grep -v '[cho]$'
ls -l | grep '^.....w'
grep '[^:]*::' /etc/passwd
cat dictionary | grep '^..w.w..e.t$' # ekwiwalent
cat text | grep '\([-A-Za-z][-A-Za-z]*) [ ]*\1'
egrep 'socket|pipe|msgget|semget|shmget' *.ch]
```

pisanie znaków specjalnych grep'a w shell'u, co znaczą poniższe wyrażenia?

```
grep \\\t grep '\$'
grep \\\t grep '\$'
grep \$ grep "\"\$"
grep \\\$ grep '\"\$'
grep \\\$ grep \"\$"
```

w kolejności malejącego priorytetu:

<i>z</i>	dowolny znak niespecjalny pasuje do siebie samego
<i>\z</i>	kasuje specjalne znaczenie znaku <i>z</i>
<i>^</i>	początek linii
<i>\$</i>	koniec linii
<i>.</i>	dowolny pojedynczy znak
<i>[abc...]</i>	dowolny znak spośród podanych, też przedziały, np. a-zA-Z
<i>^[abc...]</i>	dowolny znak spoza podanych, również mogą być przedziały
<i>\n</i>	to do czego dopasowało się <i>n</i> -te wyrażenie <i>\(r\)</i> (tylko grep)
<i>r*</i>	zero lub więcej powtórzeń wyrażenia <i>r</i>
<i>r+</i>	jedno lub więcej powtórzeń wyrażenia <i>r</i> (tylko egrep)
<i>r?</i>	zero lub jedno wystąpienie wyrażenia <i>r</i> (tylko egrep)
<i>r₁r₂</i>	<i>r₁</i> i następujące po nim <i>r₂</i>
<i>r₁ r₂</i>	<i>r₁</i> lub <i>r₂</i> (tylko egrep)
<i>\(r\)</i>	zapamiętane wyrażenie regularne <i>r</i> (tylko grep)
<i>(r)</i>	wyrażenie regularne <i>r</i> (tylko egrep)

Krótkie podsumowanie — pytania sprawdzające

- Jaką rolę w wyrażeniach regularnych pełni gwiazdka?
- Jaką rolę w wyrażeniach regularnych pełni znak minus?
- Jaką rolę w wyrażeniach regularnych pełni nawiasy kwadratowe?
- Czy wyrażenie regularne `^[AH][BH]*` dopasuje się do napisu 'ALHAMBRA'?
- Czy wyrażenie regularne `^[AH][BH][A-Z]*` dopasuje się do napisu 'ALHAMBRA'?
- Czy wyrażenie regularne `[B-H][B-H]*` dopasuje się do napisu 'ALHAMBRA'?
- Czy wyrażenie regularne `[AH][AH]` dopasuje się do napisu 'ALHAMBRA'?
- Czy wyrażenie regularne `[AH][AH]*$` dopasuje się do napisu 'ALHAMBRA'?
- Czy wyrażenie regularne `^[A-H][A-H]*` dopasuje się do napisu 'ALHAMBRA'?

- Czy wyrażenie regularne `^[A-H][A-H]*$` dopasuje się do napisu 'ALHAMBRA'?
- Czy wyrażenie regularne `^[A-H]*$` dopasuje się do napisu 'ALHAMBRA'?
- Czy wyrażenie regularne `^[A-Z]*$` dopasuje się do napisu 'ALHAMBRA'?
- Czy wyrażenie regularne `[B-Z][B-Z]*` dopasuje się do napisu 'ALHAMBRA'?
- Czy wyrażenie regularne `^[B-Z][B-Z]*` dopasuje się do napisu 'ALHAMBRA'?
- Czy wyrażenie regularne `[B-Z][B-Z]*$` dopasuje się do napisu 'ALHAMBRA'?
- Czy wyrażenie regularne `\([A-L])\1` dopasuje się do napisu 'VALHALLA'?
- Czy wyrażenie regularne `\([A-H])\1` dopasuje się do napisu 'VALHALLA'?

Sed: edytor strumieniowy

Edytor strumieniowy **sed** (*stream editor*) wczytuje dane z wejścia wiersz po wierszu, na czytany wiersz wykonuje operacje zadane argumentem, i przetworzony wiersz wysyła na wyjście.

Format polecenia:

[adres ₁ [,adres ₂]]	operator	[argumenty[modyfikatory]]
---	----------	---------------------------

Adres w poleceniu **sed**a może być liczbą lub wzorcem (wyrażeniem regularnym). Operacja jest wykonywana tylko na wierszu, którego dotyczy adres, albo w przedziale wierszy określonym adresami (jeśli są dwa).

Operatory: **d** – wykasuj zawartość bufora (nic nie będzie wysłane na wyjście)
p – wyślij na wyjście zawartość bufora (oprócz wyśw.domyślnego)
q – zakończ pracę (po przetworzeniu bieżącego wiersza)

```
sed 10q # przepuszcza 10 pierwszych linii
sed /wzorzec/q # wyświetla do linii z wzorcem
sed /wzorzec/d # opuszcza linie z wzorcem (grep -v)
sed '/~$/d' # opuszcza puste linie
sed -n /wzorzec/p # wyświetla tylko linie z wzor.(grep)
sed -n '/\\begin{verbatim}/,\\end{verbatim}/p'
```

Oprócz przedstawionych wyżej operatorów **sed**a: **d**, **p**, i **q**, najczęściej przydatnym jest operator podmiany stringów **s**. Wymaga on podania dwóch stringów jako argumentów po symbolu operatora. Pierwszym znakiem po **s** jest wybrany znak separatora, a potem dwa argumenty. Normalnie podmiana jest wykonywana jeden raz w wierszu, ale podanie modyfikatora **g** powoduje wykonanie podmiany dowolną liczbę razy.

```
sed 's/marzec/March/g' # podmiana stringow (wiele razy)
sed 's/^/~I/' # indentacja (taby na pocz.linii)
sed '/./s/^/~I/' # ulepszona indentacja
```

Pierwszy argument operatora **s** jest traktowany jako wyrażenie regularne typu **grep**a, tzn. może zawierać operacje zapamiętywania `\(...\)`. Wtedy drugi argument może zawierać odwołania do zapamiętanych stringów `\1`, `\2`, itd. W przypadku wersji Gnu **sed**a, możliwe jest również alternatywne stosowanie wyrażeń regularnych **egrep**a. Operacja zapamiętywania jest wtedy niedostępna.

Sed posiada jeszcze kilka bardziej skomplikowanych operatorów, które wraz z sekwencjami pozwalają na pisanie złożonych wyrażeń, które są niekiedy bardzo trudne do zrozumienia i debugowania. Nie zmienia to faktu, że bardzo wiele przydatnych operacji można zrealizować czterema powyższymi operatorami.

Sed: przykład — komedia pomyłek

```
sierra-90> who
NAME      LINE      TIME      IDLE      PID  COMMENTS
witold    + vt04      Oct 21 04:46  2:45      238
witold    + ttyp0     Oct 21 04:46  2:43      292
witold    + ttyp1     Oct 21 04:46  .          291
witold    + ttyp2     Oct 21 04:46  .          290
sierra-91> who | sed 's/ .* / /'
NAME COMMENTS
witold
witold 292
witold 291
witold 290
sierra-92> who | sed 's/ .* [^ ]/ /'
NAME OMMENTS
witold 38
witold 92
witold 91
witold 90
sierra-93> who | sed 's/ .* \([^ ]\) / \1/'
```

Sed: przykład zaawansowany

Poniższy przykładowy skrypt `seda` skraca sekwencje pustych linii do pojedynczej pustej linii wykorzystując polecenie wczytywania kolejnych wierszy (`N`) i pętlę zrealizowaną przez skok do etykiety (`b`):

```
# pierwszy pusty wiersz jawnie wypuszczamy na wyjście
/^$/p
:Empty
# dodajemy kolejne puste wiersze usuwając znaki NEWLINE
/^$/{ N;s/./;/b Empty
}
# mamy wczytany niepusty wiersz, wypuszczamy go
{p;d;}
```

Skrypt w pełni kontroluje co jest wyświetlane na wyjściu i działa tak samo wywołany z opcją `-n` jak i bez niej.

Podobnie jak następujący, zaledwie dziesięcioznakowy skrypt który wyświetla plik wejściowy w odwrotnej kolejności wierszy: `!G;h;$p;d`

Sed: kontynuacja przykładu

Jako wniosek z analizy powyższego przykładu, rozważmy zadanie napisania skryptu `seda`, który, filtrując ciąg wejściowy, wyświetli na wyjściu tylko pierwsze słowo (dla uproszczenia) z każdego wiersza. Rozważ poniższe rozwiązania tego zadania. Które z nich zawierają błędy, a które działają w pełni niezawodnie? Czym różni się działanie tych wersji „niezawodnych” między sobą?

```
sed 's/ .*$//'
sed 's/\([^ ]\) .*$/\1/'
sed 's/\([^ ]*\) .*$/\1/'
sed 's/\([a-zA-Z]*\) .*$/\1/'
sed 's/\([a-zA-Z] [a-zA-Z]*\) .*$/\1/'
sed 's/\([^ ]*\) .*$/\1/'
sed 's/\([^ ]*\) .*$/\1/'
sed 's/[ ]*\([^ ]*\) .*$/\1/'
```

Dla porównania rozważ możliwość wykorzystania następujących mechanizmów POSIX-owych (patrz poniżej) do realizacji zadania: `\<...>`, `[:alpha:]` i `[:space:]`. Spróbuj napisać dobre rozwiązanie problemu wykorzystując te mechanizmy. Które z nich stanowią istotne ulepszenie wersji nie-POSIX-owej?

Sed: podstawowe operatory

<code>a\</code>	wyprowadź na wyjście kolejne linie do linii nie zakończonej <code>\</code>
<code>b etyk</code>	skok do etykiety
<code>c\</code>	zmień linie na następujący tekst, jak dla <code>a</code>
<code>d</code>	skasuj linię
<code>i\</code>	wyprowadź następujące linie przed innym wyjściem
<code>l</code>	wyświetl linię, z wizualizacją znaków specjalnych
<code>p</code>	wyświetl linię
<code>q</code>	zakończ
<code>r plik</code>	wczytaj plik, wypuść na wyjście
<code>s/s₁/s₂/z</code>	zastąp stary tekst <i>s₁</i> nowym <i>s₂</i> ; jeden raz gdy brak modyfikatora <i>z</i> , wszystkie gdy <i>z=g</i> , wyświetlaj podstawienia gdy <i>z=p</i> , zapisz na pliku gdy <i>z=w plik</i>
<code>t etyk</code>	skok do etykiety, gdy w bieżącej linii dokonane podstawienie
<code>w plik</code>	zapisz linię na pliku
<code>y/s₁/s₂/</code>	zamień każdy znak z <i>s₁</i> na odpowiedni znak z <i>s₂</i>
<code>=</code>	wyświetl bieżący numer linii
<code>!polec</code>	wykonaj polecenie <code>seda polec</code> gdy bieżąca linia nie wybrana
<code>:etyk</code>	etykieta dla poleceń <code>b</code> i <code>t</code>
<code>\{...\}</code>	grupowanie poleceń

Wyrażenia regularne (4): BRE i ERE

Specyfikacja POSIX porządkuje i rozszerza oryginalną koncepcję wyrażeń regularnych Unixa. Uwzględnia ona, między innymi, specyfikację powtórzeń, klasy znaków, oraz lokalizację, tzn. stosowany w danej lokalizacji zestaw znaków i konwencje równoważności i uporządkowania. Stanowi rozszerzenie wyrażeń regularnych `grep`a i `egrep`a, ale ze względu na ich wzajemną niekompatybilność, jej wynikiem jest definicja dwóch języków wyrażeń regularnych: BRE (Basic Regular Expressions) i ERE (Extended Regular Expressions).

W największym skrócie, można zapamiętać:

BRE (zgodne z `grep`m) — wyrażenia regularne z operatorem zapamiętywania `"\(...\)"` i odwoływania się do dopasowanych, zapamiętanych stringów `\1`, `\2`, ...

ERE (zgodne z `egrep`m) — wyrażenia regularne z operatorem alternatywy `"(...|...)"` gdzie nawiasy nie są obowiązkowe, ale są elementem składni

Dodatkowo język ERE zawiera pomocnicze operatory `?` (opcjonalnego wystąpienia poprzedzającego wyrażenia), oraz `+` (powtórzenia co najmniej jeden raz).

Wyrażenia regularne (5): powtórzenia

<code>r{n,m}</code>	powtórzenie: <i>n</i> -razy, <i>n</i> — <i>m</i> -razy, lub co najmniej <i>n</i> -razy (<code>grep</code>)
<code>r{n,m}</code>	powtórzenie: <i>n</i> -razy, <i>n</i> — <i>m</i> -razy, lub co najmniej <i>n</i> -razy (<code>egrep</code>)

Wyrażenia regularne (6): klasy znaków

Standard POSIX rozszerzył wyrażenie `[]` dopasowujące jeden znak o klasy znaków za pomocą wyrażenia `[:klasa:]`, z następującymi klasami znaków:

```
[:alnum:]
[:lower:]
[:alpha:]
[:print:]
[:blank:]
[:punct:]
[:cntrl:]
[:space:]
[:digit:]
[:upper:]
[:graph:]
[:xdigit:]
```

Wyrażenia regularne (7): przykłady wyrażeń BRE i ERE

Niektóre wyrażenia mają złożoną składnię i wymagania. Na przykład, adresy email:

```
username@domain-spec
```

Nazwa użytkownika musi być dowolnym niepustym ciągiem liter, cyfr, kropki, podkreślnika (podłogi), minusa i plusa.

Specyfikacja domeny musi składać się z niepustej liczby powtórzeń domen, rozdzielonych kropkami.

Domena musi być niepustym ciągiem liter, cyfr, minusa i podkreślnika (podłogi). Plusy i kropki są wykluczone (ale kropki występują między domenami).

Jako przypadek szczególny, domena główna (ostatni człon) musi składać się wyłącznie z liter, jednak nie mniej niż dwóch i nie więcej niż pięciu.

```
^[a-zA-Z0-9_\-\.\\+]+@([a-zA-Z0-9_\\-]+\\.)+[a-zA-Z]{2,5}$
```

Zauważmy wygodę wielokrotnego użycia operatorów powtórzenia 1 lub więcej razy `(+)` oraz operatora powtórzenia od 2 do 5 razy `{2,5}`.

Uniwersalny filtr programowalny – awk

- czyta wiersz z wejścia, dzieli na pola (słowa) dostępne jako: \$1, \$2, ...
- wykonuje cały swój program składający się z szeregu par: warunek-akcja
- par warunek-akcja może być wiele i w każdej może brakować warunku (domyślnie: prawda) albo akcji (domyślnie: wyświetlenie wiersza)
- w programie można używać zmiennych, które zachowują wartości pomiędzy kolejnymi wierszami
- zmiennych nie trzeba deklarować ani inicjalizować; są inicjalizowane w pierwszym użyciu wartością 0 lub pustym stringiem, zależnie od operacji

```
# program awk'a może zawierać tylko warunki
ls -l ~student | awk ' $5 > 100000 '
```

```
# może również zawierać tylko akcje
awk '{print $2,$1}' nazwa_pliku
cat /etc/passwd | awk -F: ' { print $4, $3 }'
```

```
# warunki i akcje: tu występuje operator dopasowania
# stringa do wzorca zadanego wyrażeniem regularnym
awk -F: ' $7 ~ /bash$/ { printf "%-s: %-s",$1,$3 }' /etc/passwd
```

```
# użycie zmiennych do zapamiętania kontekstu między wierszami
awk ' $1 != prev { print; prev = $1 } '
```

```
# użycie zmiennych wbudowanych awka: NF i NR
awk ' NF > 5 { print "linia ",NR," za długa" } '
```

```
# przykład funkcji wbudowanej awka
awk ' { wd+=NF; ch+=length($0)+1 } END { print NR,wd,ch } '
```

```
# mechanizmy ustawiania wartości początkowych zmiennych
awk ' BEGIN { var1=0 } { ... } ' var1=-1
```

```
# używanie pól wejściowych jak zmiennych
awk ' $1 < 0 { $1 = 0 } $1 > 100 { $1 = 100 } { print $0 } '
awk ' NF > 8 { print $(NF-2) } '
```

```
# przekazywanie argumentu do skryptu
```

```
awk ' { s += $1 } END { print s }'
awk ' { s += $' $1 ' } END { print s }'
```

```
# petle
awk ' BEGIN { x=1;y=1; for (i=1; i<=20; i++) { \
    print y;z=x; x=x+y; y=z } } ' < /dev/null
```

```
# tablice asocjacyjne
awk ' { sum[$1] += $2 } \
    END { for (name in sum) print name, sum[name] }'
```

```
awk ' { for (i=1; i<=NF; i++) freq[$i]++ } \
    END { for (word in freq) print word, freq[word] }'
```

awk: przykład z logami spoolera

W dalszym ciągu przedstawiony został przykładowy zestaw skryptów awk'a napisanych w celu podsumowania wykorzystania drukarek przez grupę użytkowników, na potrzeby rozliczeń. Spooler drukarki rejestruje każde drukowane zadanie z dużą liczbą szczegółów, w pliku, którego format — jakkolwiek dość jasny i konsekwentny — nie jest nigdzie formalnie udokumentowany. Potrzebne było narzędzie, które pozwoliłoby na bieżąco podsumowywać wykorzystanie drukarki ze względu na użytkowników, będące jednocześnie elastyczne i łatwe do modyfikacji, gdyby odkryte zostały nieregularności w pliku danych, albo zmieniły się potrzeby.

Zadanie zostało rozwiązane przez zestaw skryptów awk'a, które kolejno: (1) zamieniały nie do końca zrozumiały rejestr spoolera na proste, jednolinijkowe podsumowania drukowanych zadań, (2) wybierały naturalnie i wygodnie zadany okres rozliczenia, i (3) dokonywały sumowania ze względu na nazwę użytkownika.

Najtrudniejszym zadaniem było przetworzenie logu spoolera lpsched na postać łatwą do dalszej obróbki.

Przykład z logami spoolera — dane wejściowe

```
= hp5_q-636, uid 71, gid 0, size 48121, Mon Oct 27 09:10:42 CET 2003
y /etc/lp/interfaces/hp5_q
z hp5_q
C 1
D hp5_q
F /var/spool/lp/tmp/rab/636-1
O nobanner flist='(lpr_filter)'
P 20
T 636-1
t postscript
U kreczmer@rab
s 0x0010
v 0
= hp5_q-168, uid 71, gid 0, size 47960, Mon Oct 27 09:23:43 CET 2003
z hp5_q
C 1
D hp5_q
F /var/spool/lp/tmp/rab/168-1
O nobanner flist='(lpr_filter)'
P 20
T 168-1
t simple
U mw@rab
s 0x0010
v 0
```

Przykład z logami spoolera — przetwarzanie danych

```
# Copyright 1993 Witold Paluszynski
# All rights reserved.

# NAME: lpsumrequests -- summarize lp print jobs by users
# SYNOPSIS: lpsumrequests
# DESCRIPTION: wybiera ze strumienia wejsciowego, który musi
#             miec format rejestru /usr/spool/lp/logs/requests,
#             informacje o wykonanych zadaniach drukowania i
#             wypuszcza zwiezly skrot, po 1 linijsce

awk '
BEGIN { jobid = "" ; user = "unknown" ; filecount = 0 }
$1 == "U" { user = $2 }
$1 == "F" { filecount++
            filenames[filecount] = $2 }
$1 == "=" && jobid != "" ) {
    printf "%s %s %s",user,size,date
    for (i = 1 ; i <= filecount ; i++)
        printf " %s",filenames[i]
    printf "\n"
    }
$1 == "=" {
    filecount = 0
}
```

```
user = "unknown"
jobid = $2
size = substr($8,1,length($8)-1)
date = $9 " " $10 " " $11 " " $12 " " $13
}
END {
    if ( jobid != "" ) {
        printf "%s %s %s",user,size,date
        for (i = 1 ; i <= filecount ; i++)
            printf " %s",filenames[i]
        printf "\n"
    }
}
```

Przykład z logami spoolera — wybór i sumowanie

```
# Copyright 1993 Witold Paluszynski
# All rights reserved.

# NAME: lptotalsum -- total up print job sizes by users,years,months
# SYNOPSIS: lptotalsum [year [month]]
# DESCRIPTION: sumuje ilosc wydrukow wedlug uzytkownikow na
#             podstawie zestawienia wyprodukowanego przez script
#             lpsumrequests, przy czym jesli dane sa parametry $1 i $2
#             to tylko w danym roku i miesiacu

awk ' $7 ~ /^'$1'/' && $4 ~ /^'$2'/' ' | awk '
BEGIN { year = "'$1'" ; month = "'$2'"
        if (year == "") year = "ALL"
        if (month == "") month = "ALL"
    }
    { jobsizes[$1] += $2 ; jobcount[$1]++ }
END {
    printf "Print job summary for year: %s, month: %s\n\n",year,month
    for (user in jobsizes)
        printf "User %s, print job count %s, total size %d\n", \
            user,jobcount[user],jobsizes[user]
    }
}
```

awk: zmienne wbudowane

FILENAME	nazwa bieżącego pliku wejściowego
FS	znak podziału pól (domyślnie spacja i tab)
NF	liczba pól w bieżącym rekordzie
NR	numer kolejny bieżącego rekordu
OFMT	format wyświetlania liczb (domyślnie %g)
OFS	napis rozdzielający pola na wyjściu (domyślnie spacja)
ORS	napis rozdzielający rekordy na wyjściu (domyślnie linefeed)
RS	napis rozdzielający rekordy na wejściu (domyślnie linefeed)

awk: operatory

w kolejności rosnącego priorytetu:

= += -= *= /= %=	operatory przypisania podobne jak w C
	alternatywa logiczna typu „short-circuit”
&&	koniunkcja logiczna typu „short-circuit”
!	negacja wartości wyrażenia
> >= < <= == !=	operatory porównania
~ !~	(nie)dopasowanie wyrażień regularnych do napisów
nic	konkatenacja napisów
+ -	plus, minus
* / %	mnożenie, dzielenie, reszta
++ --	inkrement, dekrement (prefix lub postfix)

awk: funkcje wbudowane

cos(expr)	kosinus, argument w radianach
exp(expr)	e ^{expr}
getline()	czyta następną linię z wejścia
index(s1,s2)	pozycja napisu s2 w s1; zwraca 0 jeśli nie ma
int(expr)	część całkowita
length(s)	długość napisu znakowego
log(expr)	logarytm naturalny
sin(expr)	sinus, argument w radianach
split(s,a,c)	podziel napis s względem c na części do tablicy a
sprintf(fmt,...)	formatowanie napisu
substr(s,m,n)	n-znakowy podciąg s począwszy od pozycji m

Inne przydatne filtry Uniksa

Warto znać podstawowy zestaw filtrów tekstowych Uniksa, ponieważ realizują one bardzo proste algorytmy, które łatwo zapamiętać i ich używać. Jednocześnie łączenie tych filtrów pozwala czasem zaimplementować całkiem zaawansowane funkcje.

sort	sortowanie wierszy pliku
tr	zamiana znaków
uniq	unikanie powtórzeń
join	bazodanowy operator join
tac	wyświetlaj zawartość plików od końca
rev	wyświetlaj pliki jak cat, ale odwracając kolejność znaków w wierszach
paste	łącz i wyświetlaj jako jeden wiersz kolejne wiersze z wielu plików

sort — sortowanie wierszy

awk -F: '{print \$5}' /etc/passwd | sort +1 -2 +0

uniq — usuwanie powtórzeń wierszy

awk -F: '{print \$5}' /etc/passwd|awk '{print \$1}'|sort|uniq -c

tr — zamiana znaków

alias 8859-2-to-windows tr \
'\261\352\346\263\361\363\266\274\277' \
'\245\251\206\210\344\242\230\253\276'

```
# lista uzytkownikow z symbolicznymi nazwami grup
sort -t: -k4 /etc/passwd > /tmp/passwd
sort -t: -k3 /etc/group > /tmp/group
join -j1 4 -j2 3 -o 1.1 2.1 1.6 -t: /tmp/passwd /tmp/group

# polaczenie dwoch list numerow telefonow
cat /tmp/phone                cat /tmp/fax
!Name  Phone Number          !Name  Fax Number
Don    +1 123-456-7890        Don    +1 123-456-7899
Hal    +1 234-567-8901        Keith  +1 456-789-0122
Yasushi +2 345-678-9012       Yasushi +2 345-678-9011

join -t"<tab>" -a 1 -a 2 -e '(unknown)' -o 0,1.2,2.2 \
                                     /tmp/phone /tmp/fax
```

```
cat * | tr -cs "[A-Z][a-z]" "[\012*]" \
      | sort \
      | uniq -c \
      | sort -nr \
      | head
```

WAŻNE: oba pliki wejściowe muszą być posortowane według pola, na którym wykonywane jest połączenie.

Krótkie podsumowanie — pytania sprawdzające

1. Jaką rolę pełnią wyrażenia regularne w programie `sed`?
 2. Wymień co najmniej dwie istotne różnice pomiędzy programami `sed` i `awk`.
 3. Opisz działanie programu `join`.
 4. Opisz działanie programu `tr`.
-